

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-753/22

QY

împotriva

Bundesrepublik Deutschland

(cerere de decizie preliminară formulată de Bundesverwaltungsgericht)

Hotărârea Curții (Marea Cameră) din 18 iunie 2024

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Proceduri comune de acordare și retragere a protecției internaționale – Directiva 2013/32/UE – Articolul 33 alineatul (2) litera (a) – Imposibilitatea autorităților unui stat membru de a respinge o cerere de azil ca inadmisibilă ca urmare a acordării prealabile a statutului de refugiat într-un alt stat membru – Articolul 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Risc de a fi supus unui tratament inuman sau degradant în acest alt stat membru – Examinare de către aceste autorități a respectivei cereri de azil, în pofida acordării statutului de refugiat în acest alt stat membru – Directiva 2011/95/UE – Articolul 4 – Examinare individuală”

Controale la frontiere, azil și imigrare – Politica în materie de azil – Statut de refugiat sau statut conferit prin protecție subsidiară – Directiva 2011/95 – Proceduri de acordare și de retragere a protecției internaționale – Directiva 2013/32 – Procedură de examinare a unei cereri de protecție internațională – Acordare a protecției internaționale într-un stat membru – Cerere de protecție într-un alt stat membru – Riscul unui tratament inuman sau degradant – Imposibilitatea acestui alt stat membru de a declara inadmisibilă respectiva cerere – Inexistența unei obligații de recunoaștere automată a deciziei de acordare a protecției internaționale – Nouă examinare individuală, completă și actualizată a cererii menționate – Conținut

[art. 4 alin. (3) TUE; art. 78 alin. (1) și (2) TFUE; Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 4; Regulamentul nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului, art. 3 alin. (1); Directiva 2011/95 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 3, art. 4 alin. (1) și (3), art. 13 și 36 și Directiva 2013/32 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 5, art. 10 alin. (2) și (3), art. 33 alin. (1) și alin. (2) lit. (a) și art. 49]

(a se vedea punctele 57-59, 68 și 71-80 și dispozitivul)

Rezumat

Sesizată cu titlu preliminar de Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania), Curtea, reunită în Marea Cameră, se pronunță cu privire la aspectul dacă autoritățile unui stat membru trebuie să efectueze o nouă examinare a unei cereri de azil, în pofida acordării statutului de refugiat într-un alt stat membru, atunci când nu pot exercita posibilitatea oferită de

Directiva 2013/32¹ de a respinge această cerere ca inadmisibilă.

QY, resortisantă siriană care a obținut statutul de refugiat în Grecia în anul 2018, a prezentat o cerere de protecție internațională în Germania. Ulterior, o instanță administrativă germană a considerat că QY era expusă în Grecia unui risc serios de a suferi un tratament inuman sau degradant, în sensul articolului 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), astfel încât nu se putea întoarce acolo.

În luna octombrie a anului 2019, o autoritate germană competentă a respins cererea lui QY de acordare a statutului de refugiat, dar i-a acordat acesteia protecție subsidiară. QY a introdus o acțiune împotriva acestei decizii, care a fost respinsă de instanța administrativă germană sesizată pentru motivul că QY nu era supusă riscului de a fi persecutată în Siria. În aceste condiții, QY a formulat recurs la instanța de trimitere, susținând că autoritatea competentă germană era obligată să recunoască statutul de refugiat acordat de autoritățile elene.

Instanța de trimitere precizează că în speță cererea de protecție internațională a lui QY nu putea fi declarată inadmisibilă ca urmare a acordării prealabile a acestui statut în Grecia, întrucât QY este expusă unui risc serios de a fi supusă în acest stat membru unui tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din cartă. În aceste condiții, ea ridică în esență problema dacă, în temeiul dreptului Uniunii, autoritatea competentă germană putea aprecia temeinicia acestei cereri de protecție internațională fără a fi ținută de faptul că Grecia i-a acordat deja lui QY o astfel de protecție.

Aprecierea Curții

În primul rând, Curtea amintește că articolul 78 alineatul (2) litera (a) TFUE prevede că Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene adoptă măsurile referitoare la un sistem european comun de azil care cuprinde „un regim unitar de azil în favoarea resortisanților țărilor terțe, valabil în toată Uniunea”. Deși această dispoziție furnizează astfel un temei juridic pentru adoptarea unor acte ale Uniunii care cuprind un asemenea statut uniform, nu este mai puțin adevărat că intervenția legiuitorului Uniunii este necesară pentru a materializa în mod concret toate drepturile aferente statutului menționat care, acordat de un stat membru și recunoscut de toate celelalte, este valabil în toată Uniunea.

Or, legiuitorul Uniunii nu a concretizat încă în mod complet obiectivul către care tinde articolul 78 alineatul (2) litera (a) TFUE, și anume statutul uniform de azil menționat. În special, el nu a stabilit în acest stadiu niciun principiu potrivit căruia statele membre ar fi obligate să recunoască în mod automat deciziile de acordare a statutului de refugiat adoptate de un alt stat membru, și nici nu a precizat modalitățile de punere în aplicare a unui asemenea principiu. Deși statele membre sunt astfel, în stadiul actual al dreptului Uniunii, libere să condiționeze recunoașterea tuturor drepturilor aferente statutului de refugiat pe teritoriul lor de adoptarea de către autoritățile lor competente a unei noi decizii de acordare a acestui statut, acestora le este

¹ Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (JO 2013, L 180, p. 60). Articolul 33 alineatul (2) litera (a) din această directivă prevede că statele membre pot considera o cerere de protecție internațională ca inadmisibilă în cazul în care un alt stat membru a acordat protecție internațională.

permis să prevadă o recunoaștere automată a unor asemenea decizii adoptate de un alt stat membru cu titlu de standarde mai favorabile². Totuși, este cert că Germania nu a exercitat această posibilitate.

În aceste condiții, Curtea stabilește, în al doilea rând, întinderea examinării de către autoritatea competentă a unui stat membru a unei cereri de protecție internațională prezentate de un solicitant căruia un alt stat membru i-a acordat deja statutul de refugiat.

În acest context, ea constată că, atunci când autoritatea competentă a unui stat membru se află în imposibilitatea de a declara inadmisibilă, în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32, o cerere de protecție internațională formulată de un solicitant căruia un alt stat membru i-a acordat deja o astfel de protecție, ca urmare a unui risc serios pentru respectivul solicitant de a fi supus în acest alt stat membru unui tratament inuman sau degradant, în sensul articolului 4 din cartă, autoritatea menționată trebuie să efectueze o nouă examinare individuală, completă și actualizată a acestei cereri cu ocazia unei noi proceduri de protecție internațională desfășurate în conformitate cu Directivele 2011/95 și 2013/32. Dacă solicitantul îndeplinește condițiile pentru a fi considerat refugiat în conformitate cu capitolele II și III din Directiva 2011/95, autoritatea amintită trebuie să îi acorde statutul de refugiat fără a dispune de o putere discreționară.

În această privință, deși aceeași autoritate nu este obligată să recunoască statutul de refugiat solicitantului respectiv pentru simplul motiv că statutul menționat i-a fost acordat anterior acestuia prin decizia unui alt stat membru, ea trebuie totuși să țină seama pe deplin de decizia amintită și de elementele care o susțin. Astfel, sistemul european comun de azil, care include criteriile comune pentru identificarea persoanelor care au o nevoie reală de protecție internațională, se întemeiază pe principiul încrederii reciproce³, conform căruia trebuie să se prezume, mai puțin în situații excepționale, că tratamentul aplicat solicitanților de protecție internațională în fiecare stat membru este conform cu cerințele dreptului Uniunii, inclusiv cu cele ale cartei, ale Convenției privind statutul refugiaților⁴, precum și ale Convenției europene a drepturilor omului⁵.

În plus, ținând seama de principiul cooperării loiale⁶ și pentru a asigura, în măsura posibilului, coerența deciziilor luate de autoritățile competente din două state membre cu privire la nevoia de protecție internațională a aceluiași resortisant al unei țări terțe sau apatrid, este necesar să se considere că autoritatea competentă a statului membru chemată să se pronunțe cu privire la noua cerere trebuie să inițieze, cât mai curând posibil, un schimb de informații cu autoritatea competentă a statului membru care a acordat anterior aceluiași solicitant statutul de refugiat. În acest sens, revine primei dintre aceste autorități sarcina de a o informa pe cea de a doua cu privire la noua cerere, de a-i transmite avizul său cu privire la această nouă cerere și de a solicita din partea sa transmiterea, într-un termen rezonabil, a informațiilor aflate în posesia sa care au

² A se vedea articolul 3 din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (JO 2011, L 337, p. 9) și articolul 5 din Directiva 2013/32.

³ A se vedea considerentul (12) al Directivei 2016/97.

⁴ Convenția privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951.

⁵ Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950.

⁶ În temeiul principiului cooperării loiale, prevăzut la articolul 4 alineatul (3) primul paragraf TUE, Uniunea și statele membre se respectă și se ajută reciproc în îndeplinirea misiunilor care decurg din tratate. Acest principiu își găsește o expresie concretă la articolul 36 din Directiva 2011/95 și la articolul 49 din Directiva 2013/32.

condus la acordarea respectivului statut. Acest schimb de informații este destinat să permită autorității statului membru sesizat cu noua cerere menționată să fie în măsură să efectueze pe deplin informat verificările care îi revin în cadrul procedurii de protecție internațională.